Die digitale Landesbibliothek Oberösterreich

oö landes bibliothek

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:
Director: Mag. Renate Plöchl
Deputy director: Mag. Julian Sagmeister
Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek
Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:
Email: landesbibliothek(at)ooe.gv.at
Telephone: +43(732) 7720-53100

Liber tertius Ethicorū Aristotelis.

Circa tertiū librū Ethicorū Querit vtrum voluntas possit sic disponi / q̄ necessario velit aliq̄d. Arguit p̄mo q̄ sic: q̄r dicim⁹ q̄ hō potest cogi ad aliq̄d faciēdū: g̃ volūtas sic vult aliq̄d q̄ nō p̄t velle oppositū. Arguit scō: Deꝰ vult aliq̄ necario: g̃ volūtas nr̃a. In oppositū sunt articuli parrhisienses/auctates/et rōnes. P̄mo cuius declaratione

Prio sciēdū q̄ volūtas nr̃a est libera triplici libertate. s. Coactionis/Contradictionis/et disparationis. Cōtrarietatis: q̄r ad actū Cōtrarios/puta velle et nolle: nisi circa duo/puta deū et miseriā. Cui nō p̄t volūtas nolle deū: q̄r deꝰ nō est natꝰ esse obiectū nolitionis: nec miseria est nata esse obiectū volitionis. Cui circa deum voluntas nr̃a nō p̄t h̄re nisi vnū actū/puta velle seu diligere. Dico tū q̄ illū nō h̄z necessario circa deū/imo mere libere et cōtingēter. Cui dato q̄ beatitudo vel deꝰ oñdat voluntati/etiā sb̄ rōne cuiuslibet boni: adhuc in ptāte volūtatis est elicere actū suū vel suspēdere actū suū. i. nō elicere. Ex q̄ sequit vnum corelariū q̄ volūtas p̄t esse libera circa q̄cūq; obiectū ipsi ostensum/saltē libertate Contradictionis. Et si q̄s dicat: verū est q̄ volūtas q̄tū est de se est libera: tū bñ p̄t necessitari p aliquā causam. Cui dētur cā supior nō p̄t necessitari a cā inferiori: q̄r cā inferior nō p̄t determiare modū agēdi cause superioris. Ex q̄ sequit q̄ si aliq̄ cā superior necessario agat/hoc h̄z p aliq̄d intrinsecū et per ꝓpriā naturā. Et si dicas: vnde g̃ ꝓuenit q̄ volūtas vt in plurimū appetit beatitudinē/cū sit summe libera: Cui dēt q̄ ideo est: q̄r appetitꝰ liber cōmunius insequit inclinationem appetitꝰ naturalis. Cui impossibile est voluntatē h̄abituari p aliquē h̄abitū ad aliq̄d tātū q̄ntū p naturalē inclinationē. Ex q̄ sequit corelariū q̄ dato q̄ iustus h̄abeat multos h̄abitus p q̄s possit h̄abituari ad suspiciendū mortē: tū magis p naturalem inclinationē inclinat ad fugiēdū mortē/q̄ per illos h̄abitus ad suscipiendum mortem.

Scdo sciēdū q̄ ex dictis sequunt aliq̄ pulchra: q̄ stante dicta mine recto in intellectu / volūtas p̄t in oppositū: q̄tū ad vt dato q̄ intellectꝰ dictet q̄ pauperi danda est elemosyna/volūtas p̄t oppositū velle. Scdo sequit q̄ stante dictamine recto/ voluntas p̄t nō elicere actū. Et si dicas: quō g̃ volūtas p̄t excecare intellectum: Cui dēt q̄ dupliciter volūtas p̄t excecare intellectū. s. priuatiue et positiue. Priuatiue: q̄r volūtas p̄t auertere intellectū a cōsideratiōe recta. Cui voluntas elicitens oppositū alicuius recti dictaminis/nō permittit intellectū diu permanere in illo dictamine: sz auertit ipsuz et cōuertit ipsuz ad cōsiderandum rōnes ꝓ oppositō. Scdo modo excecat positiue: vnde sicut volūtas recte elicitēs finē / precipit intellectui considerare illa q̄ sunt necessaria ad illū finē: ita voluntas elicitēs sibi malū finē/precipit intellectui inuenire media ad illum malū finē. Et aduerte q̄ voluntas deprauata non insequit iusticiā nec regulā rōnis: sz cōiuncta alicui appetitui sensitiuo/ipsa appetit aliq̄d quod ē summe delectabile ipsi appetitui. Est aduertēdū q̄ in hoīb⁹ ꝑm diuersitatē cōplexionū est dominiū appetitiuū sensitiuorum: vnde volūtas maxie inclinat ad actū eius ꝑm dominiū appetitꝰ sensitiui. Et inde est q̄ eorū que sequunt primam inclinationē sine regula iusticie/

Ē ꝑm subam/et nō in rōne boni et mali. Que cōclo relinquit ꝓbata in primo notabili. Ad rōnes. Ad primā dr q̄ magnanimꝰ nō appetit magnos honores: nec eos ꝓsequit̄ plusq̄ optet vel minꝰ: sz quō optet/et q̄n/et vbi: vnde opⁿ magnifici est extremū ꝑm subam in magnitudine: sed ꝑm habitudinē ad rōnē est medium. Ad scdam dico: q̄ circa tales opationes nō ē virtꝰ / sz solū circa fugā in q̄ fuga ē virtꝰ et mediū: et talia optet fugere ꝑm q̄ oportet.

Trib⁹ autē dispositionib⁹ existentib⁹: duab⁹ quidē malicijs: hac q̄dē ꝑm superabundantiā / hac autē ꝑm defectū: vna aūt v̄tute mediāte oēs oīb⁹ opponunt̄ aliqliter: extreme q̄dē eā et medie adinuicē contrarie sunt: media autē extremis ꝛc.

Querit vltimo: vtrū vitia magis opponant̄ inter se q̄s v̄tuti. Arguit p̄mo q̄ sic: q̄r extrema plus distant inter se q̄s a v̄tute: igit̄. Arguit scō sic: Facilius est ab extremis in medium venire q̄s ab extremo in extremū: igit̄. In oppositū est Aristo. in p̄nti textu. P̄mo huius autē

Prio sciēdū (questionis solutione: q̄ virtus vitijs opponit extreme/et hoc in rōne bonitatis et malicie. Patz: q̄r virtꝰ est q̄d optimū/et extremū est vitiū: igit̄. Dico scō q̄ extrema non opponunt̄ adinuicē ꝑm rōnē g̃nalē bonitatis et malicie. Patz: q̄r ambo extrema sunt vitia et mala: igit̄. Tertio dico q̄ vitia cōsiderata ꝑm speciales rationes suarū maliciarū opponunt̄ adinuicē extreme: q̄r diformitas in deficiendo et in superabundando. Sz dubiū est: vtrū virtꝰ et vitia opponant̄ ꝓprie/vel quō opponant̄: Cui dēt q̄ vitium p̄t capi triplr. Uno⁰ vt dicit priuationē bonitatis: et sic opponit̄ bonitati priuatiue. Alio⁰ vt dicit simplr negationē v̄tutis: et sic opponitur Contrarie v̄tuti. Tertio⁰ ꝓprie/ vt dicit habitū ꝓprium v̄tutis: et sic opponit̄ v̄tuti ꝓprie. Sed dubiū est: vtrū extrema opponant̄ q̄ ad subam: Cui dēt q̄ sic: et dico q̄ extreme opponunt̄ / et mediū puta virtꝰ medio modo opponit̄ ipsis. Aduerte tū q̄ virtus semp magis opponit̄ vni extremo q̄s alteri. Et istud p̄t videri accipiendo effectū opus virtutis.

Scdo sciēdū q̄ cū aliqs ē vitiosus et vult venire ad mediū/puta ad v̄tutē: priꝰ recedere debet a vitio/ q̄ magis opponit̄ virtuti. Et si dicas: nos nō possumus illū mediū cognoscere. Cui dēt q̄ nullus ē vtēs rōne/ qui nō possit cognoscere in g̃nali extrema et medium v̄tutis. Ex q̄ sequit̄ q̄ cum iuuenes ducunt̄ passionib⁹ ꝑ seipsos nō fiunt v̄tuosi/sz indigēt castigatore et instructore. Instructor em̃ magis videt q̄d in discipulo magis ꝓpriat̄ v̄tuti. Aduerte vlterius q̄ nulli sunt ita bñ nati q̄n appetitꝰ sensitiuus si esset sibi derelictus duceret ad malū: tū aliq̄ sunt magis inclinati ad malū q̄s ad bonū: et illos vocat Aristo. male natos. Aliqui minꝰ sunt inclinati ad malū: et illos vocat Aristo. bñ natos. Et aduerte q̄ ista debent semp accipi q̄ ad nos. Cui sz auaricia ꝑm se magis opponat̄ liberalitati q̄s prodigalitas: tū in illo q̄ natꝰ esset ad ꝓdigalitatē/ecōtra esset: tō requirit̄ magna industria ad inueniendū mediū. Et

Cōclusio rūsalis: virtus magis (ponit̄ opponit̄ extremis in rōne boni et mali q̄s extrema opponantur inter se. Ad rōnes patet sufficiēter q̄d sit dicēdum in primo notabili.

Liber secundi ethicorum finis.